

Екологични сигнали 2002

Равносметка на хилядолетието

| Обобщение

Европейска агенция по околна среда



Ситуацията днес

Общият отговор на въпроса 'какво е състоянието на околната среда' по проблемите, отразени в изданието на *Екологични сигнали* за 2002 г., не е еднозначен. Значителни промени в сравнение с първото издание от 2000 г. не се забелязват. Все пак, в известна степен е налице появата на условия за промяна.

Екологичен проблем <small>(по приоритетни области на 6-тата Програма за действие на Общността в областта на околната среда)</small>	Индикатор	Оценка
Овладяване на промените в климата		
Емисии на парникови газове	Тенденции при емисиите и отдалеченост от целите на Киото 2008–2012	☺
Природа и биологично разнообразие — защита на един уникален ресурс		
Горски ресурси	Изсичане на дървета на годишна база	☺
Земни ресурси	Земеползване и фрагментация на големите хабитати	☹
Емисии на киселинни вещества	Тенденции при емисиите и отдалеченост от целите на ЕС 2010	☺
Околна среда и здраве		
Емисии на прекурсори на озона	Тенденции при емисиите и отдалеченост от целите на ЕС 2010	☹
Качество на градския въздух	Превишаване на нормите за емисии на озон, фини прахови частици, серен двуокис и азотен двуокис	☹

Екологичен проблем <small>(по приоритетни области на 6-тата Програма за действие на Общността в областта на околната среда)</small>	Индикатор	Оценка
Околна среда и здраве		
Замърсяване на източниците на питейна вода	Концентрация на фосфати и нитрати в реките	☹
Устойчиво използване на природните ресурси и управление на отпадъците		
Потребление на материали	Общо материално изискване (спрямо БВП)	☹
Рибни запаси	Биомаса на хайвера на Семейство Трески в Северно Море	☹
Генериране на градски отпадъци	Тенденции в обемите на събраните битови отпадъци	☹
Водоползване	Индекс на експлоатация на водите	☹
Усвояване на земя при териториално развитие	Тенденции в застрояването на територии, населението и гъстотата на пътната мрежа	☹

В много случаи е постигнато намаление на натиска върху околната среда чрез относително големи намаления, но само в отделни страни или в определени сектори. Това е особено видно при проблема с промяната на климата. Преструктурирането на енергийния сектор и промените в качеството на горивата, използвани за производство на енергия, доведоха до големи и резки намаления на емисиите на въглероден двуокис в Германия и Обединеното Кралство. Девет страни-членки на ЕС, обаче, са увеличили емисиите си, и се отдалечават от пътя към постигане целите от Киото.

Подобно е положението и при отпадъците и замърсяването на водите: докато отделни страни са постигнали значителен напредък в минимизирането на изхвърляните отпадъци, потребителското и търговско поведение водят до увеличено генериране на битови отпадъци, включително употребени опаковъчни материали; също така, въпреки че промишлеността и държавните администрации са постигнали значителен напредък в осигуряване пречистването на отпадъчните води, селскостопанският сектор изостава в намаляването на азотните замърсявания, което се констатира от повече или по-малко постоянните концентрации на азот в повърхностните води.

Макар и някои от основните значими области на натиск върху околната среда да намаляват, изоставането във времето, както и високите фонове концентрации, явяващи се следствие на минали замърсявания, плюс някои други емисии, означават, че въздействието им все още представлява основание за загриженост. В частност, независимо от намалението на емисиите във въздуха, значителна част от градското население на Европа е изложена на високи концентрации на тропосферен озон, азотен двуокис и фини прахови частици, а големи области хабитати и селскостопански земи все още са изложени на подкисляване, еутрофикация и озон на земно равнище, които надвишават приетите прагове. Симптомите на еутрофикация на крайбрежните води все още показват твърде малко признаци на подобрение.

В противовес на казаното по-горе, различните видове натиск върху природните ресурси са се увеличили, което се илюстрира в частност от риболова, при който продължаващият свръх-улов на риба създава висок риск от колапс на европейските рибни запаси.

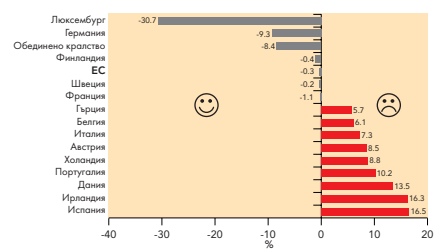
Земната околна среда също е предмет на продължаващ значителен натиск, поради разрастващата се урбанизация и развитието на транспортната инфраструктура. Това има за резултат 'запечатването' на все по-големи области земя, фрагментация на хабитатите и унищожаване или увреждане на природните територии.

Макар залесените територии да се увеличават, а годишното изсичане на дървета да се счита за овладяно, състоянието на горите, оценено на база обезлистяване на дървесните видове, продължава да бъде основание за тревога при почти една четвърт от увредените дървета, от които са взети проби.

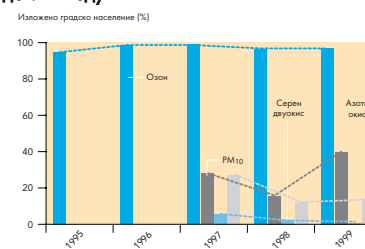
Като цяло оценката на статуса на биологичното разнообразие в Европа се възпрепятства от липсата на информация. Вследствие въздействието на различните видове натиск върху природните ресурси, изглежда все още не са създадени условия до 2010 г. да се спре тенденцията на изгубване на биологичното разнообразие.

Ключови индикатори

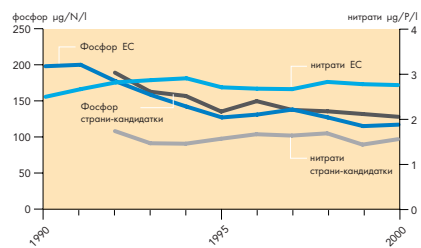
Емисии на парникови газове



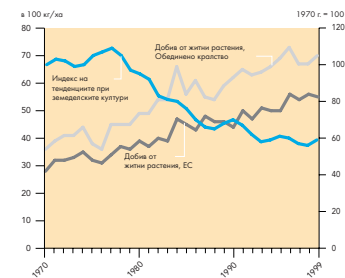
Качество на градския въздух



Фосфати и нитрати в реките



Селскостопански видове и добив на зърнени култури



Предизвикателства за политиката на околната среда

Факти и цифри

Напредък в екологичната ефективност

Екологична ефективност е отношението между икономическата дейност и свързаните с нея отрицателни екологични ефекти. Една от основните цели на устойчивото развитие е да скъса, или да прекъсне тази взаимовръзка.

Екологичната ефективност се повишава в транспорта, енергетиката и селското стопанство, макар и в различна степен. Напредъкът е относително бавен и продължаващият растеж на съответните сектори определено превишава по значение някои от постиженията към днешна дата. Домакинствата са постигнали много малък напредък в намаляване на въздействието си върху околната среда, а по отношение на риболова се наблюдава увеличение на търговския свръх-улов на риба в Европейски води, въпреки че като цяло тонажът и капацитетът на европейския флот е значително намален.



Подобренията в технологиите, като напр. три-посочните катализатори и по-чистите горива, превърнаха транспортните средства в по-слаби замърсители на околната среда.



Наблюдава се спад в емисиите във въздуха, излъчвани от енергийния сектор, въпреки че икономическата и физическа продукция на този сектор нараства между 1990 и 1999 г.



Все още представляват проблем размерът на използване на изкуствени торове и пестициди, както и емисиите на подкисляващи вещества (селското стопанство има дял от 31 % в общите емисии на тези вещества в ЕС) и особено на амоняк (94 %).



За периода 1990–1999 бе отбелязан ръст в потреблението на енергия от домакинствата (+ 10%), в генерирането на отпадъци (+ 14%), както и в притежаването на автомобили (+ 17%), успоредно с нарастване броя на домакинствата (+ 9%) и на разходите им (+ 19%).

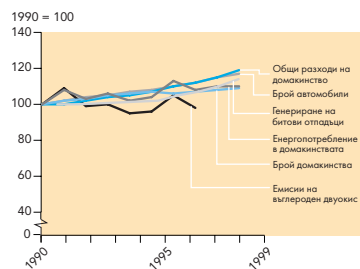


През 90-те години до известна степен беше намалено потреблението на вода от страна на домакинствата.

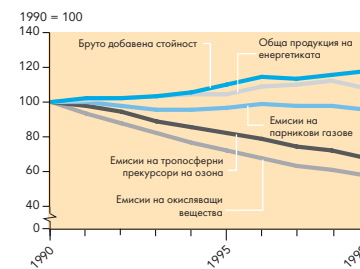
Ключови индикатори

Индикатори на екологична ефективност

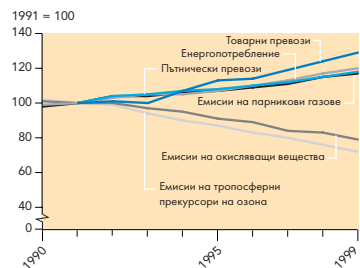
Домакинства



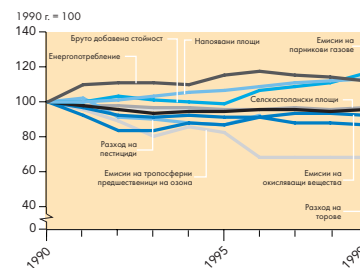
Енергоснабдяване



Транспорт



Селско стопанство



Предизвикателства за политиката на околната среда

Връзката между икономическия растеж и потреблението на енергия не отслабва достатъчно бързо, за да попречи на нарастването на енергопотреблението, което на свой ред може да доведе до увеличаване на тези видове натиск върху околната среда, които са свързани с енергетиката.

Транспортният сектор е основен източник на екологичен натиск, най-вече чрез консумацията на енергия. Въпреки че енергийната ефективност в сектора на пътническия транспорт е постигнала известно подобрение в резултат на технологическия прогрес, енергийната ефективност в сектора на товарния транспорт не показва признаци на подобрение.

Факти и цифри

Емисиите на въглероден диоксид от сектора на домакинствата през 1997 г. бяха близки до тези за 1990 г. като въздействието на увеличения брой домакинства в голяма степен беше компенсирано от подобрената енергийна ефективност и от преминаването от въглища и нафта, към природен газ.



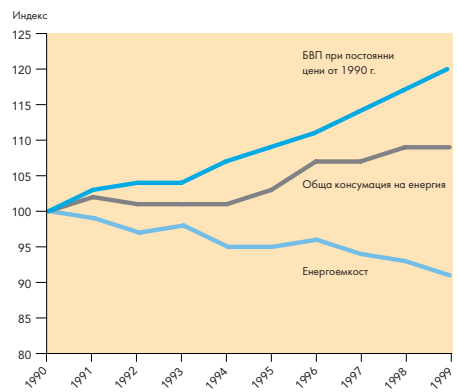
С изключение на промишлеността, нито един от секторите на икономиката на ЕС не е успял да 'прекъсне връзката' между икономическото/социалното си развитие и потреблението на енергия.



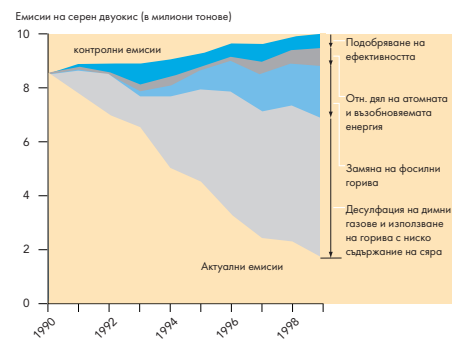
През изминалото десетилетие обемът на пътническия транспорт нараства със същия темп като икономиката, докато ръстът на товарния транспорт определено изпреварва общия икономически ръст.

Ключови индикатори

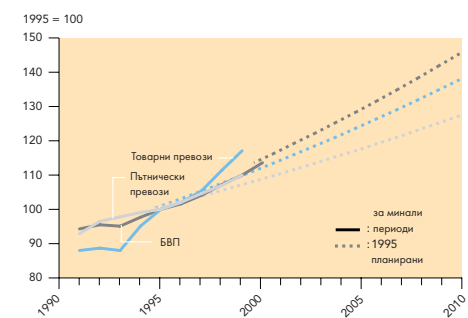
Енергийна интензивност



Емисии на серен двуокис вследствие производството на електроенергия



Пътнически и товарен транспорт



Предизвикателства за политиката на околната среда

Разминаването между технологическия прогрес и действителните ползи от енергийната ефективност се дължи основно на промените в условията на транспорт (по-тежки и мощни транспортни средства, по-малък процент заети места и по-нисък фактор на натоварване) и на продължаващия ръст на автомобилния и въздушен транспорт за сметка на железопътния и други, по-екологосъобразни видове транспорт.

Необходимо е да се отбележи, обаче, че законодателните мерки в областта на околната среда, предприети с цел намаляване на замърсяващите въздуха емисии от транспорта чрез установяване на стандарти за качество на горивата и норми за отделяните от транспортните средства газове, са относително успешни. Намалението на емисиите на подкисляващи вещества и на вещества — прекурсори на озона — означава, че те са били 'откъснати' от растежа на транспортния бранш.

Факти и цифри

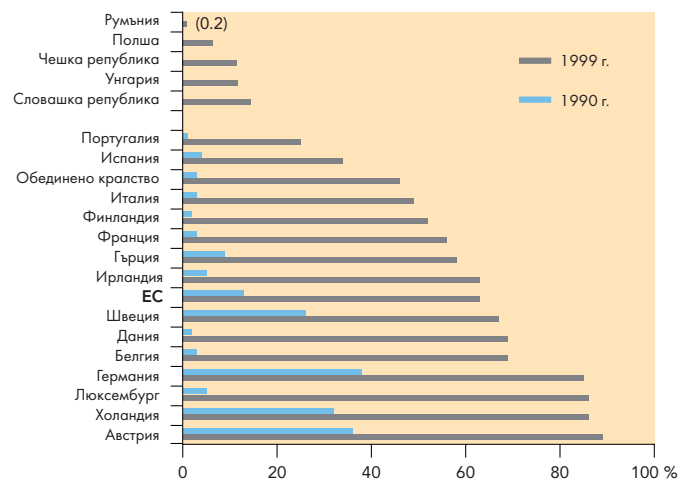
Емисиите на въглероден диоксид от транспортния сектор продължават да растат като последица от високия общ ръст на този сектор и на преминаването към автомобилен и въздушен транспорт. Пътническият транспорт продължава да бъде доминиран от автомобилния (75 % от общите пътнически километри), но най-бързо нарастващ е въздушният транспорт.



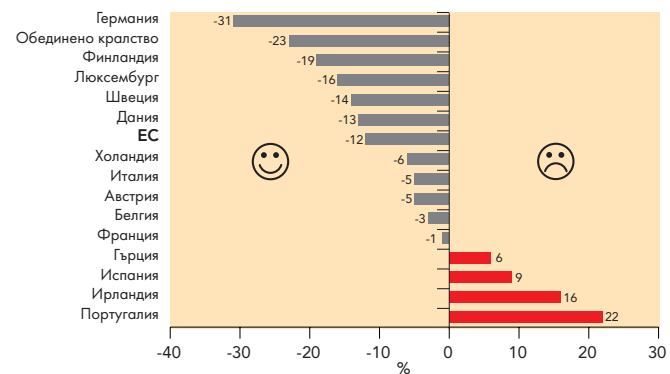
Все още липсват признаци за пренасочване на товарния транспорт от автомобилен към железопътен (делът на ЖП транспорта е спаднал от 10.4 % през 1991 до 8 % през 1999). Основните видове товарен транспорт продължават да бъдат автомобилният и морският (на кратки разстояния), като дяловете им са съответно 43 % и 42 % в тон-километри.

Ключови индикатори

Използване на каталитични преобразователи



Емисии на прекурсори на озона



Предизвикателства за политиката на околната среда

През 90-те години бе регистриран спад в замърсяващите въздуха емисии, което се дължи основно на увеличеното ползване на техники за намаляване на вредното въздействие и на преминаването от въглища към газ. Настоящият темп на подобряване, обаче, не е достатъчно висок, за да противодейства на прогнозния икономически ръст и особено на прогнозираното нарастване на енергопотреблението, или за да бъдат постигнати определените цели по отношение на вредните емисии.

В някои страни-членки успешно бяха приложени политики и инициативи, насочени към увеличаване ползването на енергия от възобновяеми източници. Тъй като, обаче, общото потребление на електричество също нараства, делът на енергията от възобновяеми източници в производството на електричество през 90-те години остава почти постоянен.

Факти и цифри


Независимо от продължаващия ръст както на общата енергия, получавана от възобновяеми източници, така и на електричеството от такива източници, при съществуващите в момента тенденции препоръчителните цели на ЕС за енергията от възобновяеми източници няма да бъдат постигнати.



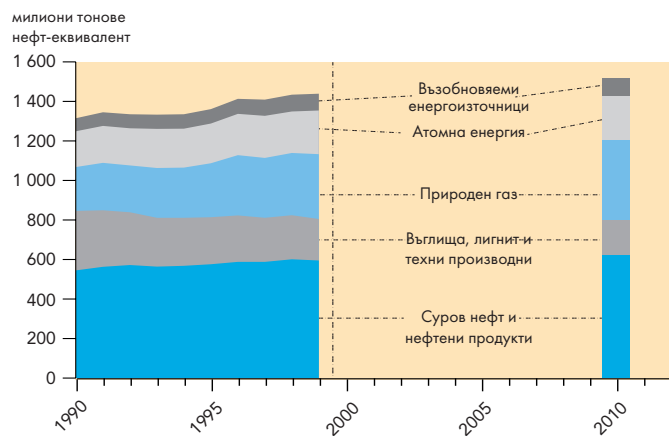
Източниците на възобновяема енергия през 1999 г. са имали дял от 14 % в брутното потребление на електричество в ЕС. Прогнозираните темпове на растеж на потреблението на електричество до 2010 г. сочат, че темпът на растеж на електроснабдяването от възобновяеми източници ще трябва приблизително да се удвои, за да може да се постигне препоръчителната цел на ЕС.



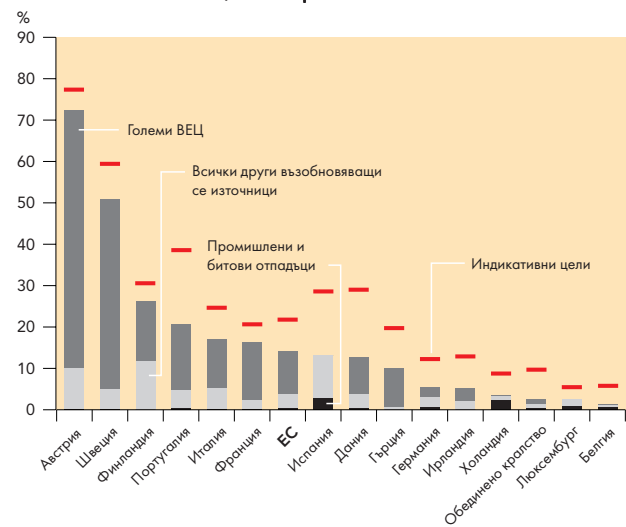
Независимо, че между 1994 и 1998 г. делът на комбинирана топлина и мощност (КТМ) в производството на електричество е нараснал от 9 % до почти 11 %, този темп на нарастване не е достатъчен, за да бъдат постигнати препоръчителните цели на ЕС до 2010 г., а именно 18 % от цялото производство на електричество да се получава от КТМ.

Ключови индикатори

Консумация на енергия по вид гориво



Възобновяеми източници на енергия



Предизвикателства за политиката на околната среда

Известно подобрене се наблюдава в селскостопанската екологична ефективност. Потреблението на енергия и напояването се увеличават през 90-те години успоредно с производителността, но тенденцията вече е повече или по-малко постоянна. Въпреки че се наблюдава известно намаление в използването на изкуствени торове и пестициди, замърсяването с нитрати и еутрофикацията продължават да бъдат сериозен проблем. Емисиите на парникови газове, подкисляващи вещества и прекурсори на озона на земно ниво показват спад, с изключение на емисиите на амоняк.

Съществуват индикации, че общото ниво на генериране на отпадъци нараства по-бавно, отколкото ръстът на БВП, което се явява резултат от по-ниското производство на минни отпадъци. Генерирането на промишлени отпадъци също се стабилизира. Що се отнася до произвеждането на общински отпадъци (около 14 % от общото количество отпадъци), постигнатото ниво е сходно за всички страни-членки на ЕС, с изключение на някои малки различия, които се обясняват с начина на живот и потребителските навици.

Факти и цифри



Почти 3 % от територията на страните-членки на ЕАОС понастоящем се обработва органично и прогнозите са, че в бъдеще делът на органично обработваната земя ще нарасне значително.



Експлоатирането на европейските ресурси от вода остава относително постоянно за последните 20 години.



Нарастват горските територии в ЕС и присъединяващите се страни. Преимуществовата на залесяването, обаче, трябва да бъдат оценявани спрямо произтичащите от тях ползи и вреди, напасяни на биологичното разнообразие.



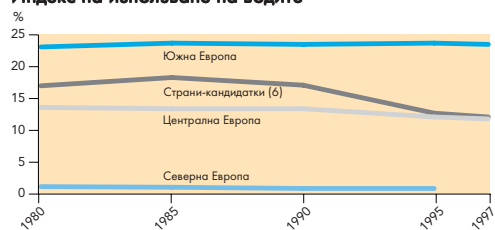
‘Запечатването’ на почвите в резултат на урбанистичното развитие и свързаното с него изграждане на транспортни инфраструктури продължава с по-високи темпове в сравнение с ръста на населението.



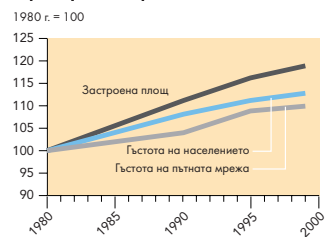
Около 70 % от събраните общински отпадъци са с произход от домакинствата като общото им количество в ЕС е нараснало от 479 кг на човек през 1991 г., до 545 кг на човек през 1999 г.

Ключови индикатори

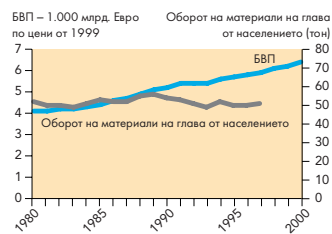
Индекс на използване на водите



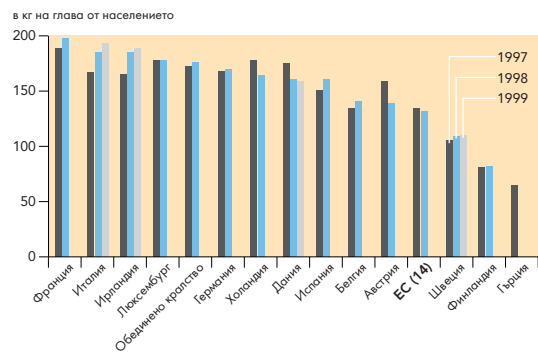
Усвояване на земя при териториално развитие



Общо потребление на материали



Опакъвъчни материали, пуснати на пазара



Постигане на интегриран подход

Интегрирането на екологичните съображения в секторните икономически политики, към което призовава Член 6 на Амстердамския Договор, отбелязва бавен прогрес. Инициативи за интегриране на екологичните съображения в отделните промишлени сектори, като напр. 'Процеса от Кардиф', имат потенциал да ускорят промените.

Политиката на интегриране основно цели да се справи с движещите сили на деградацията на околната среда /да смекчи въздействието им, а не да се бори със симптомите на трайно увреждане на природата. Интегрирането на принципите на устойчиво развитие и грижите за околната среда в политиките за отделните сектори на промишлеността може да бъде окуражено чрез серия различни мерки, включително законодателни, нормативни и фискални, чрез доброволни споразумения и предоставяне на информация. На практика, тенденцията е да се използва комбинация от инструменти и мерки ('подходящият микс').



Всички страни от ЕС въвеждат все по-активно системите от екологични данъци и такси, с цел ефективно подобряване качеството на околната среда и намаляване данъчното бреме върху труда и другите производствени фактори.



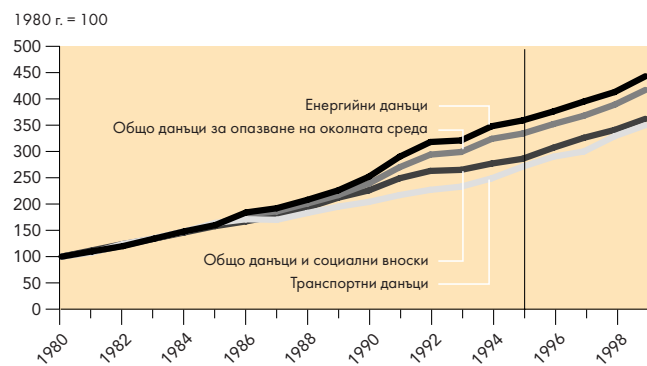
За периода между 1985 и 2001 г. цените на енергията останаха по принцип ниски и дори спаднаха допълнително, като по този начин останаха малко стимули за намаляване потреблението на енергия.



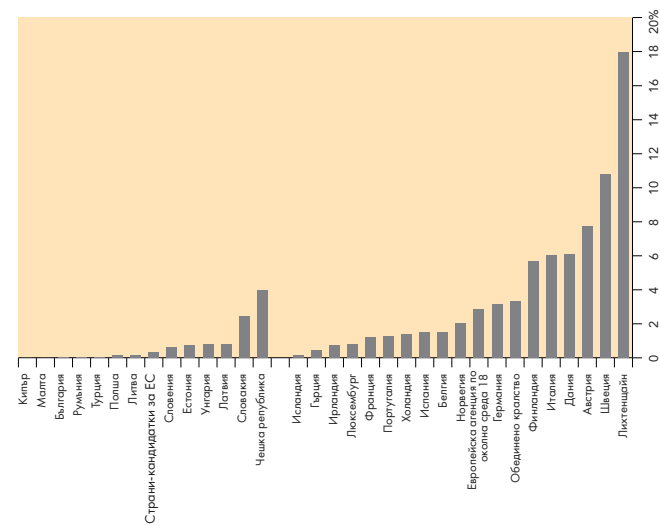
Увеличението на данъците спомогна да не се стигне до още по-голямо намаление на цената на моторните горива, под ниското ниво за 2000 г. и в сравнение с 1985 г.

Ключови индикатори

Приходи от екологични такси, сравнени с общите данъчни приходи и социално-осигурителни вноски



Дял на органичното земеделие през 2000



Предизвикателства за политиката на околната среда

Някои страни-членки вече започнаха да въвеждат фискални мерки с цел подобряване качеството на околната среда и намаляване на икономическото бреме от неправилно данъчно облагане. В половината от държавите-членки на ЕС се налагат такси върху отделянето на въглероден двуокис, а навсякъде в Съюза през втората половина на 90-те години бяха наложени нови данъчни системи. Съществуват някои индикации за ефективността на екологичните данъци, но по принцип липсват изследвания, даващи цялостна оценка.

В този контекст срещата на високо равнище на Европейския съвет в Барселона от Март 2002 г. утвърди намерението на Европейската комисия да ускори работата си по изготвяне на рамкова директива за инфраструктурата, имаща за цел да гарантира, че към 2004 г. различните видове транспорт по-добре ще отразяват собствената си цена, плащана от обществото. Съветът също така изрази желанието си да приеме директива за увеличено и по-всеобхватно облагане на енергийните продукти с еко-такси преди края на 2002 г.

Факти и цифри

Делът на екологичните данъци в общите данъчни приходи в някои от държавите-членки е между 5 % и 10 %. Този дял се увеличава бавно във всички страни.



Успешно бе приложен диференциран данъчен подход към горивата, с цел да се насърчи ползването на по-чисти горива.



В началото на 2002 г. в ЕС средната цена на автомобилното гориво, коригирана с инфлацията, бе по-ниска в сравнение с първата половина на 80-те години. Тази тенденция не насърчава употребата на по-икономични горива.

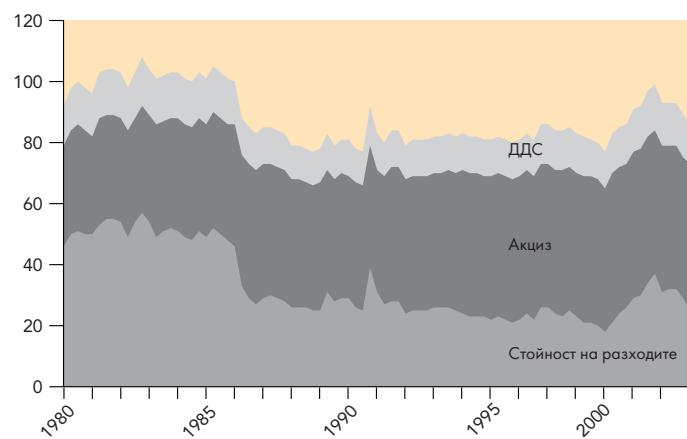


От 1995 г. насам в няколко Държави-членки предприемат реформи в екологичните данъци (прехвърляне на част от данъчната основа от труда към околната среда).

Ключови индикатори

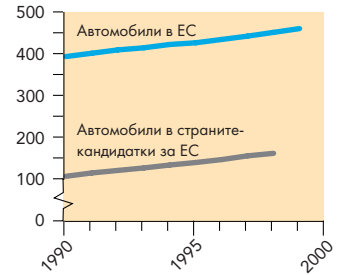
Реални средни цени на моторните горива, ЕС

1986 г. = 100

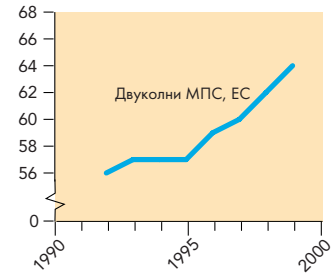


Притежавани автомобили

На 1000 жители



На 1000 жители



Предизвикателства за политиката на околната среда

Що се отнася до риболова, от средствата, отделени по Програмата за 1994-99 г. в рамките на Финансовия инструмент с цел подпомагане на риболовните флоти, 60 % бяха изразходвани за преустройства на флотите, а 40 % за тяхната модернизация. Тази помощ доведе до повсеместно намаляване на флотския потенциал в ЕС. В някои страни, обаче, модернизацията доведе до намаляване на общите мощности на флотата, но и до леко увеличаване на тонажа.

В допълнение, напредъкът в технологиите и дизайна доведе до това, че натискът върху рибните ята не бе намален. Понастоящем размножаването в повечето случаи не е устойчиво за не-плоскодънните риби и само в някои от случаите е устойчиво за плоскодънните риби; при някои дълбоководни риби също се наблюдават признаци на свръх-експлоатация. Почти всички популации от треска и хек са застрашени от изчезване.

Факти и цифри

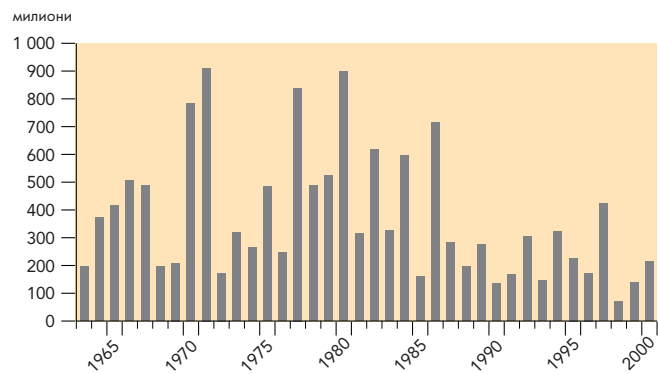
Макар и риболовният флот на ЕС да бе редуциран между 1989 и 2000 г. по отношение на броя на корабите (-10 %), тонажа (-6 %) и мощността (-13 %), това намаление не доведе до съответно подобрене на положението на рибните популации. Повечето от важните за търговията рибни популации в Европейски води са с неустойчив статус.



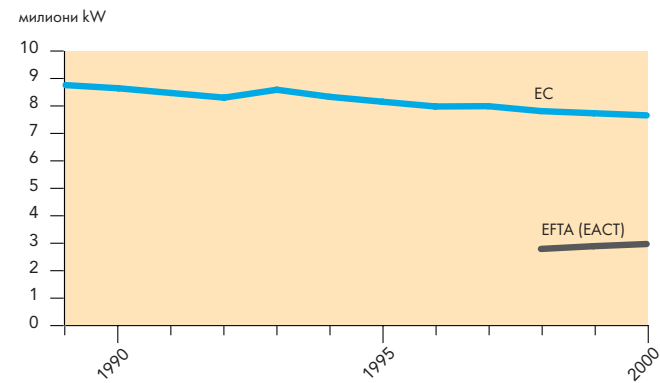
Популациите от треска в Северно море са подложени на свръх-улов, както в Северно море, така и в прилежащите му води. Броят на възрастните индивиди от тази популация се изчислява под критичната граница през последните 17 години, като през 2001 г. достигна най-ниското си историческо равнище.

Ключови индикатори

Биомаса на хайвера на семейство Трески в Северно море



Капацитет на Европейския риболовен флот



Предизвикателства за политиката на околната среда

При политиката на интегриране често пъти не се обръща достатъчно внимание на домакинствата. Успоредно с увеличаване нивото на потребление и вследствие на увеличения разполагаем доход, все по-голямо значение придобива необходимостта да се помогне на потребителите да направят своя избор на базата на адекватно представена информация. Все по-често се среща поставянето на еко-етикети и разпространяването на информация (напр. кампании за окуражаване икономията на енергия), но ефектът от тях остава маргинален.

Предложението за интегрирана политика към продуктите на ЕС предвижда намаляване на данъците върху продажбата на продукти с еко-етикети като ключов инструмент за борба с неустойчивите модели на потребление.

Факти и цифри

Броят на продуктите, наградени с еко-етикета 'Цвете' на ЕС, е нисък и към днешна дата наградите са концентрирани само в няколко продуктови групи и в отделни държави-членки.



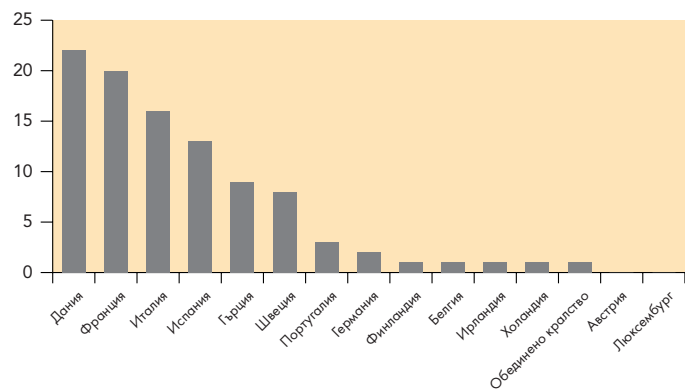
Страните от Северна и Западна Европа притежават висок дял на пречистване на отпадъчните води и постоянно подобряват степента на пречистването им. В страните от Южна Европа и в Присъединяващите се страни само около половината от населението се обслужва от пречиствателни станции за отпадъчни води, но и в тях степента на пречистване се е повишила през последните 15 години.



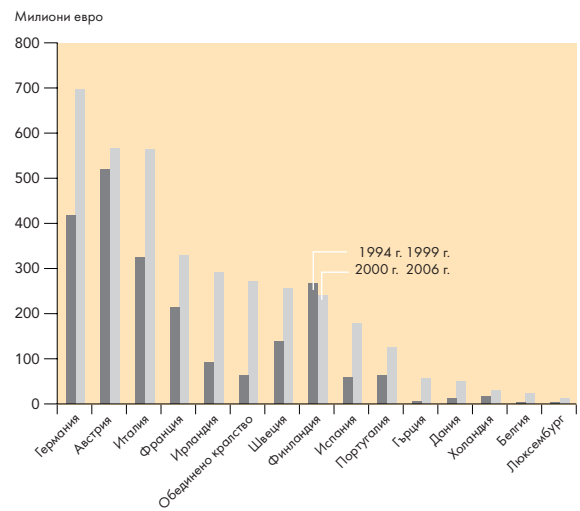
Бе постигнат значителен напредък във въвеждането на екологични елементи в Общата селскостопанска политика. Продължаващият натиск върху околната среда, обаче, налага допълнителни реформи в Общата селскостопанска политика, с цел засилване икономическите стимули за земеделските стопани да обработват земите си по устойчив за околната среда начин.

Ключови индикатори

Еко-етикети – Брой награди 'Цвете' на ЕС



Разходи за агро-екологични схеми



Европейска агенция по околна среда
Екологични сигнали 2002 — | Обобщение

Люксембург: Бюро за Официални публикации на
Европейските общности

2002 — 27 с. — 21 x 9,9 см

ISBN 92-9-167-456-7

Формуляр за поръчки

Моля, изпратете ми _____ копия от: *Environmental signals 2002*, ЕЕА 2002, 148 стр., ISBN 92-9167-469-9, Каталоген №: TH-AG-02-001-EN-C, Цена за Люксембург: 22 Евро.

Попълнете настоящия формуляр с ГЛАВНИ БУКВИ и го изпратете на своя книжар, или на някой от агентите по продажбите на Бюрото за публикации на ЕС: <http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

Име: _____ Дата: _____

Адрес: _____

Телефон: _____ Подпис: _____

Venta • Salg • Verkauf • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

BELGIQUE/BELGIE	<p>Jean De Lamoy Avenue du Roi, 202/Koningslaan 202 B-11180 Brussels/Bruxelles Tel. (32-2) 538 43 08 Fax (32-2) 538 43 08 Email: jean-de-lamoy@nicobard.be URL: http://www.jean-de-lamoy.be</p> <p>La Librairie européenne/ De Europese Boekhandel Rue de la Loi 244/Veststraat 244 B-1050 Brussels/Bruxelles Tel. (32-2) 735 08 50 Fax (32-2) 735 08 50 Email: mail@leurop.be URL: http://www.leurop.be</p> <p>Moniteur belge/Belgisch Staatsblad Rue de Louvain 40-42/Louvainseweg 40-42 B-1050 Brussels/Bruxelles Tel. (32-2) 552 22 11 Fax (32-2) 511 01 84 Email: eustates@just.fgov.be</p>
DANMARK	<p>J. H. Schultz Information A/S Hørslevvej 12 DK-2650 Valby Tel. (45) 43 63 23 00 Fax (45) 43 63 19 69 Email: schultz@schultz.dk URL: http://www.schultz.dk</p>
DEUTSCHLAND	<p>Bundesanzeiger Verlag GmbH Vertriebsleitung Am Alten Markt 192 D-50725 Köln Tel. (49-221) 97 66 89 Fax (49-221) 97 66 89 79 Email: vertrieb@bundesanzeiger.de URL: http://www.bundesanzeiger.de</p>
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE	<p>G. C. Eleftheroudakis SA International Bookstore Pireos Street 17 GR-10564 Athens Tel. (30-1) 4301123/4/5 Fax (30-1) 325 84 59 Email: elexbooks@elefor.gr URL: http://www.elefor.gr</p>
ESPAÑA	<p>Boletín Oficial del Estado Trafalgar 27 E-28013 Madrid Tel. (34) 915 38 21 11 (lbrns) Fax (34) 915 38 21 11 (lbrns) Fax (34) 915 38 17 15 (suscription) Fax (34) 915 38 17 14 (suscription) Email: clientes@com.bolea.es URL: http://www.bolea.es</p> <p>Mundi Prensa Libros, SA Castelló, 37 E-28001 Madrid Tel. (34) 91 52 37 00 Fax (34) 91 52 37 00 Email: lbreria@mundiprensa.es URL: http://www.mundiprensa.com</p>
FRANCE	<p>Journal officiel Service des publications des CE F-15727 Paris Cedex 15 Tel. (33) 140 58 77 31 Fax (33) 140 58 77 31 Email: publications@journal-officiel.gouv.fr URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr</p>
IRELAND	<p>Aian Hamns Bookshop 270 Lower Ranelagh Road Dublin 6 Tel. (353) 1 498 72 98 Fax (353) 1 498 72 98 Email: hamns@iol.ie</p>
ITALIA	<p>Licosa Spa Via Duina di Calabria, 11 Casella postale 552 I-15025 Firenze Tel. (39) 055 64 12 57 Fax (39) 055 64 12 57 Email: licosa@licosa.com URL: http://www.licosa.com</p>
LUXEMBOURG	<p>Messagerie du livre SARL 5, rue Riffelen L-1410 Luxembourg Tel. (352) 48 06 61 Fax (352) 48 06 61 Email: mail@mdliv.lu URL: http://www.mdliv.lu</p>
NETHERLAND	<p>SDU Servicecentrum Uitgevers Postbus 200 Postweg 1 2500 EA Den Haag Tel. (31-70) 378 89 80 Fax (31-70) 378 89 80 Email: sdu@sdu.nl URL: http://www.sdu.nl</p>
PORTUGAL	<p>Distribuidora de Livros Bertrand Lda Grupo Bertrand SA Rua das Terras dos Vales, 4-A 2720-909 Cascaes Portugal Avarede 69037 Tel. (351) 21 4 95 67 67 Fax (351) 21 4 95 02 55 Email: dlv@bpl.pt</p> <p>Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA Sector de Publicações Oficiais Rua da Escola Politécnica, 135 1200-008 Lisboa Tel. (351) 21 3 94 57 00 Fax (351) 21 3 94 57 00 URL: http://www.incm.pt</p>
SUOMI/FINLAND	<p>Akatemien Kirjakauppa Kirjakauppa Kesäkatu 1/Centriegatan 1 P.O. Box 128 FIN-00101 Helsinki/Helsingfors F. Fax (358-9) 121 44 55 Sähköposti: sps@akatemienn.com URL: http://www.akatemienn.com</p>
SVENJIGE	<p>BTJ AB Taktorgsgatan 11-13 S-221 82 Lund Tel. (46-40) 30 30 00 Fax (46-46) 30 79 47 Epost: btje-pub@btj.se URL: http://www.btj.se</p>
UNITED KINGDOM	<p>The Stationery Office Ltd Customer Services PO Box 29 Northwick Road, LN6 Peterborough PE1 1UA Tel. (44) 870 05 533 Email: book.orders@heso.co.uk URL: http://www.hesolibrary</p>
ISLAND	<p>Boekbund Larasar Birtidal Skólavörðslungu, 2 IS-101 Reykjavík Tel. (354) 552 55 60 Fax (354) 552 55 60 Email: bokbund@simnet.is</p>
SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA	<p>Euro Info Center Schweiz c/o OSEC Business Network Switzerland Stampfenbachstrasse 85 CH-4802 Zurich Tel. (41-1) 365 53 11 Fax (41-1) 365 54 11 Email: euroinfo@osec.ch URL: http://www.osec.ch/eics</p>
BALGARIA	<p>Europress Euronedia Ltd 59, Blvd/Velista Sofia 1000 Tel. (359-2) 980 37 66 Fax (359-2) 980 42 30 Email: libreria@euronedia.bg URL: http://www.euronedia.bg</p>
CYPRUS	<p>Cyprus Chamber of Commerce and Industry PO Box 21455 Nicosia Tel. (357-2) 88 97 52 Fax (357-2) 66 10 44 Email: chamber@cci.org.cy</p>
ESTI	<p>East Kaubandus-Tööstuskoda (Estonian Chamber of Commerce and Industry) Toom-Kooli 17 EE-10100 Tallinn Tel. (372) 646 44 Fax (372) 646 02 45 Email: emo@koda.ee URL: http://www.koda.ee</p>

Venta • Salg • Verkoop • Πωλήσεις • Sales • Vente • Vendita • Verkoop • Venda • Myynti • Försäljning
<http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm>

HUNGARY	Mediatec Ltd Pavla Haza 1 HR-10000 Zagreb Tel: (385-1) 481 94 11 Fax: (385-1) 481 94 11	Lea editores La Liberté Inc. 2000 Steeles Ave. E. Suite 200 - Scarborough Sunnyvale, Ontario M1V 3W6 Tel: (1-416) 898 37 63 Fax: (1-416) 898 37 63 E-mail: leaedit@leasun.com	
HUNGARY	MAGYARORSZÁG	Renouf Publishing Co. Ltd 5389 Chemin Capreol Road Unit 1 Capreol, Ontario N9L 6S3 Tel: (1-513) 745 76 60 Fax: (1-513) 745 28 65 E-mail: info@renoufpublish.com URL: http://www.renoufpublish.com	
IRELAND	Euro Info Service Szt. István utca 12 H-1039 Budapest PO Box 1039 H-1376 Budapest Tel: (36-1) 349 20 53 Fax: (36-1) 349 20 53 E-mail: euroinfo@euroinfo.hu URL: http://www.euroinfo.hu	EGYPT	The Middle East Observer 41 Sherif Street Tel: (2-2) 392 69 19 Fax: (2-2) 393 97 32 E-mail: info@middleeastobserver.com URL: http://www.middleeastobserver.com
ITALY	Miller Distributors Ltd Mala International Airport Lunga LCA 05 Tel: (359) 66 44 88 Fax: (359) 66 44 88 E-mail: gmiln@usa.net	MAINTAINIA	Malaysia Sire 4502, Level 4/5 Pusat Komersial The Gardens 8 Jalan Yap Kwan Seng 50450 Kuala Lumpur Tel: (603) 21 62 61 98 Fax: (603) 21 62 61 98 E-mail: ebic@im.net.my
NORWAY	Swets Blackwell AS Hans Nielsen Hauges gt. 39 Bols 4801 Nydalen N-4223 Oslo Tel: (47 22) 828 12 01 Fax: (47 22) 828 12 01 E-mail: info@no.swetsblackwell.com URL: http://www.swetsblackwell.com/no	Malaysia Sire 4502, Level 4/5 Pusat Komersial The Gardens 8 Jalan Yap Kwan Seng 50450 Kuala Lumpur Tel: (603) 21 62 61 98 Fax: (603) 21 62 61 98 E-mail: ebic@im.net.my	MEXICO
POLSKA	As Polonia Karkowskie Przedmieście 7 00-900 Warszawa PL-00950 Warszawa Tel: (48 22) 828 12 01 Fax: (48 22) 828 12 01 E-mail: books119@aropolska.com.pl	Mundi Prensa México, SA de CV Río Penico, 141 Colonia Cuauhtemoc MX-05500 México, DF Tel: (52-5) 514 67 99 Fax: (52-5) 514 67 99 E-mail: 1015452361@compuserve.com	SOUTH AFRICA
ROMANIA	Euromedia Str/Domniei Lupu nr. 65, sector 1 RO-70184 Bucuresti Tel: (40-1) 315 44 03 Fax: (40-1) 315 44 03 E-mail: euromedia@frankcity.com	South Africa PO Box 781738 2146 Sandton Tel: (27-11) 884 39 52 Fax: (27-11) 884 39 52 E-mail: info@eurochamber.co.za	SOUTH KOREA
SLOVAKIA	Centrum VTI SR Mim. Sitovp. 19 SK-81223 Bratislava Tel: (421-7) 54 41 83 84 Fax: (421-7) 54 41 83 84 E-mail: europ@vtesnik.sk URL: http://www.vtesnik.sk	The European Union Chamber of Commerce in South Korea 5th Fl. The Shilla Hotel 202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku Seoul 100, 392 Tel: (82-2) 225 5831/4 Fax: (82-2) 225 5835/6 E-mail: eucock@eucock.org URL: http://www.eucock.org	SRI LANKA
SLOVENIJA	GV Založba Dunajska cesta 5 SI-1000 Ljubljana Tel: (386) 613 09 1805 E-mail: europ@vsesnik.si URL: http://www.gvzaloza.si	EBIC Sri Lanka Trans Asia Hotel 115 Sir Chittampalam Colombo 2 Tel: (94-1) 02471 50 78 E-mail: ebic@frankl.com	TAIWAN
TURKEY	Dunya Infor AS Tür. Söğütözü SSK/440 Tür. Söğütözü SSK/440 Tel: (90-212) 639 46 89 Fax: (90-212) 639 46 27 E-mail: silvula.info@dunya.com	Tycoon Information Inc PO Box 81-466 Tel: (86-2) 87 12 88 86 Fax: (86-2) 87 12 47 47 E-mail: euinfo@ris21.hinet.net	UNITED STATES OF AMERICA
ARGENTINA	World Publications SA C/120 de la Victoria Arqs Tel: (54-11) 481 5 81 56 Fax: (54-11) 481 5 81 56 E-mail: europa@wpa.com.ar URL: http://www.wpa.com.ar	Bernan Associates 4611-F Assembly Drive Latham, NY 12110 Fax: (1-800) 565 34 50 (toll free fax) E-mail: query@bernan.com URL: http://www.bernan.com	ANDER LÄNDER OTHER COUNTRIES AUTRES PAYS
AUSTRALIA	Hunter Publications PO Box 404 Abbotsford, Victoria 3067 Tel: (61-3) 94 12 52 61 Fax: (61-3) 94 12 52 61 E-mail: journal@ozemail.com.au	Bite wendo Site sich an ein Büro, liver Web/Please contact the sales office of your choice/Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix Oftentimes, Official Publications of the European Communities 2, rue Mercier L-2885 Luxembourg Tel: (352) 29 24 27 55 Fax: (352) 29 24 27 55 E-mail: info@op-ocosa@cec.eu.int URL: publications.eu.int	
LITHUANIA	Livraia Camões Rua Bittencourt da Silva, 12 C CEP 20045-900 Rio de Janeiro Tel: (55-21) 282 47 76 Fax: (55-21) 282 47 76 E-mail: livraia.camoes@lincm.com.br URL: http://www.lincm.com.br		